

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott

Tid: Tisdagen den 7 maj 2019 kl. 13:15-14:30

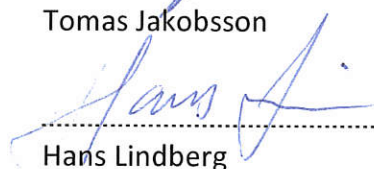
Plats: Kommunstyrelsens sammanträdesrum

Beslutande: Hans Lindberg (S), ordförande
Anders Ågren (M), vice ordförande
Janet Ågren (S)
Tomas Wennström (S)
Ulrika Edman (V)
Mattias Larsson (C)
Peder Westerberg (L)

Övriga deltagare: Se sidan två

Utses att justera: Anders Ågren (M)

Sekreterare:
Tomas Jakobsson §§ 185-198

Ordförande:
Hans Lindberg

Justerare:
Anders Ågren

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

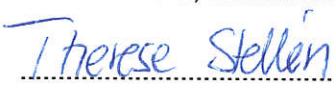
Organ: Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott

Sammanträdesdatum: 2019-05-07

Anslaget har satts upp: 2019-05-15

Anslaget tas ner: 2019-06-06

Förvaringsplats: Nämndskansliet, kommunledningsstaben

Underskrift:
Therese Stellén

Övriga deltagare

Tjänstemän

Margaretha Alfredsson, stadsdirektör

Lena Höök Gustafsson, ekonomidirektör

Urban Helmersson, upphandlingschef, § 186

Peter Juneblad, näringslivschef, §192

Åsa Fällman, biträdande näringslivschef, § 192

Dan Gideonsson, ledningskoordinator, § 194

§ 185

Diarienumr.: KS-2019/00242

Ekonomisk rapportering**Beslut****Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar**

att lägga informationen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Vid sammanträdet 2019-05-07 redogör ekonomidirektör Lena Höök Gustafsson för kommunens ekonomi som helhet och nämndernas budgetavvikelse och prognos per 2019-03-31. De fyra nämnderna; tekniska nämnden, för- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden och äldrenämnden prognostiserar underskott för helåret 2019 och är med anledning av det kallade till näringslivs- och arbetsutskottet för att redogöra för tids- och prissatta åtgärdsplaner för en budget i balans.

Tekniska nämnden och för- och grundskolenämnden är inbjudna till sammanträdet 2019-05-28.

Individ- och familjenämnden och äldrenämnden är inbjudna till sammanträdet 2019-06-11.

§ 186

Diarienum: KS-2017/00915

Upphandling: Processtöd för vård och omsorg**Beslut****Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar**

att förkasta anbud och avbryta upphandling för ett processtöd för vård och omsorg.

Ärendebeskrivning

Upphandlingen avser ett processtöd för vård och omsorg till Umeå kommuns socialtjänst. Upphandling har genomförts med förhandlat förfarande med föregående annonsering med stöd av 6 kap. 1 § 3p. Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Utvärdering av anbud, främst via test av erbjudet system, visar att leverantören inte har utvecklat färdigt viss funktionalitet som krävts och som utlovats och en konkret, tidsatt plan för den utveckling som krävs saknas. Leverantören accepterar heller inte kommunens personuppgiftsbiträdesavtal. Ställda krav kan inte ändras och samtliga försök att, under förhandlat förfarande, förbättra anbud i syfte att nå upp till ställda krav har misslyckats. Ett anbud som inte uppfyller obligatoriska krav kan inte bli aktuellt för tilldelning. Anbud ska mot bakgrund av detta förkastas och upphandlingen med det avbrytas. Inga fler anbud finns att utvärdera.

Beslutsunderlag

17185 Beslutsprotokoll

Beredningsansvariga

Ulrika Erlingsson, Upphandlare

Pia Wangberg bitr. Upphandlingschef

Beslutet ska skickas tillupphandlingsbyran@umea.se

§ 187

Diarienum: KS-2018/00880

Val av bolagsombud till Kommentus AB årsstämma

Beslut

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott beslutar

att utse Tomas Wennström (S) till ombud vid årsstämman för Kommentus AB, 15 maj i Stockholm

att justera paragrafen omedelbart.

Ärendebeskrivning

Sveriges Kommuner och Landsting har inbjudit till Kommentus årsstämma i Stockholm 15 maj.

Beslutsunderlag

Inbjudan

Beredningsansvariga

Anna Holmstedt, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Tomas Wennström

Vanessa Holmlund

§ 188

Diarienumr: KS-2019/00002

Anmälningssärenden 2019-05-07

Beslut

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar

att lägga anmälningssärenden 2019-05-07 till handlingarna.

Remisser

Kulturdepartementet - Remiss av Institutet för språk och folkminners rapport. Språkcentrum för nationella minoritetsspråk

Boverket - Förslag till Boverkets föreskrifter och allmänna råd om detaljplan med planbeskrivning. Byggnadsnämnden för eget yttrande 5 juli 2019.

Cirkulär

Cirkulär 19:20 - Preliminär kostnadsutjämning och LSS för 2020

Inbjudan

Sveriges Kommuner och Landsting
Konferensen Regional utveckling 2019

Arbetsliv

Politikernätverksträff för finskt förvaltningsområde

§ 189

Diarienumr.: KS-2016/00589

Motion 27/2016: Begränsning av gatumusik; Petter Nilsson (SD)**Förslag till beslut**

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå *motion nr 27/2016 - Begränsning av gatumusik* i enlighet med miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande.

Särskilt uttalande

Anders Ågren (M) deltar inte i beslutet.

Ärendebeskrivning

Petter Nilsson (SD) har i en motion väckt i kommunfullmäktige yrkat:

att utövande av gatumusik begränsas till en timme.

att vid fortsatt utövande av gatumusik, förflyttning krävs utom hörhåll från tidigare plats där musicerandet tidigare skedde.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått motionen för yttrande och föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser inte att det, efter en rimlighetsavvägning enligt kap 2 § 7 miljöbalken, finns skäl för att begränsa gatumusiken genom införande av en bestämmelse i lokala föreskrifter för människors hälsa och miljön.

Motivering till beslutet

Kommunen har möjlighet att begränsa gatumusik genom att införa en bestämmelse i de lokala föreskrifterna för människors hälsa och miljön. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsyn över miljöbalken och ska därigenom arbeta för att minska riskerna för olägenheter för människors hälsa eller miljön. Till tillsynsansvaret hör att ta emot klagomål på t ex

störande ljud. Miljö- och hälsoskydd har då att ta ställning till om störningen är att betrakta som en olägenhet i miljöbalkens mening. Se definition nedan:

"Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig".

Miljö- och hälsoskydd har under 2015 och 2016 endast mottagit klagomål på gatamusik vid ett (1) tillfälle. Under samma tid kom det in tio klagomål på hög musik som härrörde från restauranger i Umeå centrum. Det handlade dels om högtalare utanför restauranger och dels om musik från uteserveringar.

Enligt 2 kap § 7 miljöbalken ska miljö- och hälsoskyddsnämnden göra en rimlighetsavvägning i sin myndighetsutövning och nämnden anser att det inte är ett rimligt krav att utifrån något enstaka klagomål begränsa gatamusiken. Vid dessa enstaka klagomål får nämnden istället driva varje ärende med dialog och eventuellt föreläggande enligt miljöbalken. Föreläggande kan bli aktuellt när gatamusiken bedöms utgöra en olägenhet för människors hälsa.

I rimlighetsavvägningen kan också vägas in att kostnaden för att effektivt kontrollera den i motionen föreslagna regeln inte är rimlig i förhållande till miljönyttan.

Övriga synpunkter

I motionen hänvisas till att anställda i Umeå centrum känner sig störda. När det gäller arbetsmiljön för dem som arbetar i centrum är inte miljöbalken tillämplig. För dem gäller arbetsmiljölagstiftningen som Arbetsmiljöverket har tillsyn över.

Motionen nämner Göteborgs lokala hälsoskyddsföreskrifter och de har infört begränsningar under vissa tider i utövandet av gatamusik på vissa gator/stadsdelar, men där har miljöförvaltningen fått in åtskilliga klagomål på gatamusik.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Anders Ågren (M) – Deltar inte i beslutet.

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Propositionsordning som godkänns

Bifall mot avslag till tjänsteskrivelsen. Ordföranden konstaterar att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsen (att avslå motionen).

Beslutsunderlag

Motionen

MHN yttrande.

Beslutet ska skickas till

Motionären

MHN

§ 190

Diarienumr.: KS-2018/00201

**Motion 5/2018: Inrätta ett Trygghetens Hus -
Veronica Kerr (KD)****Förlag till beslut**

Kommunfullmäktige beslutar

att anse *motion 5/2018: Inrätta ett Trygghetens Hus* besvarad i enlighet med tjänsteskrivelsen.

Ärendebeskrivning

I motionen förslås en samlokalisering av Räddningstjänsten, Ambulansen, SOS Alarm, Polismyndigheten, Tullverket, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården och Svenska Kyrkan på förslagsvis på Byttgränd 9.

Syftet med Trygghetens hus är vara ett stöd vid stora samhällsstörningar samt en plats för samordning. Motionären menar att målsättningen med ett "Trygghetens Hus" i Umeå är att de aktörer som arbetar med förebyggande arbete och de som arbetar med utryckningsinsatser ska kunna samverka närmare.

Det finns flera goda exempel när olika myndigheter och verksamheter samlokaliseras. I Södertälje är socialtjänstens stödcentrum för unga brottsutsatta samlokaliserade med polisen. Här i Umeå är ett bra exempel Centrum mot våld där Landstinget, Polismyndigheten och Umeå kommun är samlokaliserade. Ungdomstorget och Vuxentorget är andra exempel där myndigheter är samlokaliserade.

I dagsläget är Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten och Kriminalvården tillsammans med Ekobrottsmyndigheten samlokaliserade i Umeå, på Ridvägen och näst intill ligger Brandstationen. Socialjouren har idag sina lokaler på polisstationen. Vid stora samhällsstörningar finns det en uppbyggd samordning och krishantering.

Polismyndigheten, Tullverket, Åklagarmyndigheten och Kriminalvården och Ekobrottsmyndigheten samlokaliseras 2014/2015 i och med att Umeå blev centralort för region Nord och fastigheten på Ridvägen 10 byggdes ut. Umeå kommuns del i ett "Trygghetens hus" är utgör en av åtta föreslagna myndigheter och verksamheter som ska samlokaliseras (dvs. räddningstjänsten). Intresset och behovet för ett "Trygghetens hus" bör även beredas hos dessa myndigheter.

Under ramen för arbetet med Umeå växer – tryggt och säkert har Umeå kommun har tagit fram en lägesbild. I det arbetet har inte behovet av en samlokalisering av landsting med Räddningstjänsten, Ambulansen, SOS Alarm, Polismyndigheten, Tullverket, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården och Svenska Kyrkan, lyfts som ett behov. Västerbotten har en tradition av att samverka och har åstadkommit täta kontakter mellan olika myndigheter utan samlokalisering.

I motionen lyfts också en möjlighet att de som arbetar med utryckningsinsatser ska samverka mer med de förebyggande funktionerna i samhället och att de som arbetar med säkerhetsfrågor och de som arbetar med trygghetsfrågor ska samverka närmare. De strategiska funktionerna kring trygghets- och säkerhetsfrågor samt övrigt förebyggande arbete hör ihop och det kan vara bra att samla dessa funktioner i en gemensam enhet.

Umeå växer och har ett tillväxtmål om 200 000 invånare år 2050 vilket brandförsvaret i Umeå har börjat planera inför. Detta arbete har påbörjats för att inventera lämpliga platser att lokalisera brandstationer på för att så snabbt som möjligt komma fram till eventuella olycksplatser i staden Umeå. Lokaliseringen styrs då av flera faktorer där *godtagbar tid* är en tungt vägande faktor för att kunna påbörja skadeavhjälpanse insatser och där körtiden är dominerande faktor. Det innebär att nya stationer bör placeras strategiskt ur insatssynpunkt men där även hänsyn till trafikmiljön är viktig att beakta så att utryckningstrafik inte skapar olyckor eller störningar på omgivningen.

Förslaget om att inrätta ett "Trygghetens Hus" ligger väl i tiden med att ytterligare skapa förutsättningar för samverkan mellan aktörer som verkar

inom skadeprevention och skadebegränsande uppgifter. I det fortsatta arbetet med lokalisering av nya brandstationer ingår det att utreda vilka möjligheter det finns till samlokalisering enligt det förslag som framförs i motionen.

Umeå kommuns fastighet på Byttgränd 9 kommer nyttjas av socialtjänsten. Under våren sommaren planeras själva byggnationen ske och inflyttning planeras till augusti - september. Den fastigheten kommer inte kunna vara tillgänglig för en verksamhet som "Trygghetens hus". Lokaliseringen av "Trygghetens Hus" erfordrar dock djupare analyser än att det nu finns en ledig lokal på Byttgränd och att det skulle bidra till att skapa ett mer levande och tryggt centrum på Östra Ersboda.

Beslutsunderlag

Motionen.

Beredningsansvariga

Kerstin Rörsch, processledare

Lars Tapani, brandchef

Jonas Sixtensson, fastighetsförvaltare

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Kerstin Rörsch

Lars Tapani, Brandchef

Jonas Sixtensson, Fastighetsförvaltare

§ 191

Diarienum: KS-2019/00139

Motion 5/2019 Tilldela alla boenden en högläsare; Maria Nilsson (SD)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse *motion 5/2019: Tilldela alla boenden en högläsare* besvarad i enlighet med äldrenämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

I en motion väckt i kommunfullmäktige i februari 2019 yrkar Maria Nilsson (SD) att Umeå kommun utreder ekonomiska förutsättningar för att stödja inrättandet av högläsare på vård- och omsorgsboenden i Umeå kommun.

Äldrenämnden har yttrat sig och föreslår att motionen anses besvarad.

Beslutsunderlag

Motionen

Äldrenämndens protokoll.

Äldrenämndens yttrande.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Motionären

Äldrenämnden

§ 192

Diariennr: KS-2017/00603

Näringslivsstrategi för Umeå kommun 2018-2025**Förslag till beslut**

Kommunfullmäktige beslutar

att anta *Näringslivsstrategi för Umeå kommun 2019 - 2025* enligt bilaga.**Ärendebeskrivning****Bakgrund**

Enligt uppdragsplanen för kommunstyrelsen 2017 – 2020 pekades särskilt ut att det skulle arbetas fram en näringslivsstrategi för att möjliggöra för fler etableringar och nysatsningar samt att ta fram en strategi för hur besöksnäringen skulle utvecklas.

Strategin har framtagits under ledning Umeå kommun Näringsliv i samarbete med företaget Tendensor samt genom inhämtande av specialistkompetens inom respektive områden. Som grund för strategin ligger en omfattande analys, jämförelse och faktainhättningsarbete som kopplats ihop med Umeås position och utmaningar. Strategin vilar på en stadig grund av samlad kunskap om en plats förutsättningar för näringslivets utveckling.

Näringslivsstrategin syftar till att skapa kraft och riktning i det näringslivsutvecklande arbetet i Umeå. Den tar sin utgångspunkt i visionen om 200 000 invånare i Umeå 2050 och Umeås särskilda kvaliteter som stad för företagande. En nyckel till att visionen ska uppnås är att Umeå har internationellt konkurrenskraftiga förutsättningar för företagande och innovation. Umeå är en bra bit på väg men mycket arbete återstår och en viktig insikt är att vi aldrig får slå oss till ro.

Näringsstrategi Umeå 2019 – 2025 visar vägen för det samlade näringslivsutvecklande arbetet i Umeå då inklusive besöksnäringen.

Strategins genomförande är beroende av en bred och engagerad samproduktion av alla de aktörer som kan påverka förutsättningar för företagande och innovation i vår region.

Umeå kommun spelar en nyckelroll för att skapa förutsättningar för ett växande näringsliv. Umeå kommun ska också skapa de långsiktiga förutsättningarna för företagande i den övergripande planeringen av Umeå.

Näringslivsstrategin beskriver och presenterar övergripande de viktigaste framgångsfaktorerna kopplat till strategiska mål. Umeå har sedan många år lyckats med att skapa ett starkt och väl fungerande system för stöd till näringsliv och företag i dess olika faser. I flertalet av de strategiska mål som lyfts fram har Umeå nått långt. Strategin visar på hur vi tar nästa steg och vilka förmågor vi behöver utveckla.

Remissvar från nämnder och externa parter

Synpunkter har kommit in från samtliga nämnder förutom Valnämnden. PA nämnden avstår från att yttra sig.

Nämnder som lämnat remissvar:

Fritidsnämnden

Tekniska nämnden

Byggnadsnämnden

För- och grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Individ- och familjenämnden

Kulturnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Äldrenämnden

Brand- och räddningsnämnden

Jämställdhetsutskottet

Externa parter som lämnat remissvar:

Företagarna

Västerbottens handelskammare

Nyföretagarcentrum

Uminova Innovation
Uminova Expression
Företagarrådet
Umeå universitet (återkommer med synpunkter)
Umeå Energi AB
Styrelsen för social ekonomi övre Norrland SEÖN
Umeå Universitet

Läsanvisningar:

Umeå kommun Näringsliv har svarat på de synpunkter som lämnats på *Näringslivsstrategi för Umeå kommun 2019 - 2025* av samtliga nämnder, inklusive JUSK, samt externa parter i dokumentet *Synpunktsredovisning Näringslivsstrategin 2019-03-04*. Alla synpunkter har beaktats och en del har tagits in. De synpunkter som vi besvarat har markerats med kursiv stil med efterföljande motivering som inleds med en röd text.

I dokumentet *Näringslivsstrategi 2019 – 2025 (version 2.0)* har därefter de synpunkter vi valt att ta in införts. Dessa tillförda ändringar har markerats med blå text i dokumentet.

Beslutsunderlag

Synpunktsredovisning Näringslivsstrategin 2019-03-04
Näringslivsstrategi 2019 - 2025 med kommentarer

Beredningsansvariga

Peter Juneblad
Åsa Fällman
Johanna PalmLöf Brus

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning**Yrkanden**

Hans Lindberg (S) och Mattias Larsson (C) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Janet Ågren (S) – Redaktionell ändring att året 2018 ersätts med 2019.

Särskilt uttalande

Ulrika Edman (V) och Anders Ågren (M) återkommer i kommunstyrelsen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall mot avslag till tjänsteskrivelsen. Ordföranden konstaterar att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsen inklusive Janet Ågrens redaktionella ändring att årtalet 2018 ersätts med 2019.

Beslutet ska skickas till

Umeå kommun Näringsliv

§ 193

Diarienum: KS-2019/00334

**Yttrande över revision: Granskning av hantering
finansiering av kommunkoncernens fortsatta
expansion****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att lämna följande yttrande: Det är glädjande att kommunrevisionens sammanfattande bedömning är att de koncerngemensamma strategierna är tillräckliga för att säkerställa en god ekonomisk hushållning på kort och lång sikt.

att ge stadsdirektör i uppdrag att ta fram förslag på revidering av nuvarande regler och riktlinjer för finansiell verksamhet för hantering och fastställande av kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun granskat hantering av finansiering av kommunkoncernens fortsatta expansion i syfte att bedöma vilka koncerngemensamma strategier för finansiering av investeringsprojekt som finns och om de säkerställer en god ekonomisk hushållning på kort och lång sikt.

Kommunrevisionens sammanfattande bedömning är att de koncerngemensamma strategierna är tillräckliga för att säkerställa en god ekonomisk hushållning på kort och lång sikt.

Dock visar kommunrevisionens granskning på vissa brister i styrdokument mot kommunallagens regler vad gäller reglering och delegering kring roll- och ansvarsfördelning. När det gäller kommunstyrelsens efterlevnad av rapportering utifrån reglering i gällande styrdokument, har kommunrevisionen funnit brister, då rapporteringen till fullmäktige inte fullt ut efterlever vad regelverket föreskriver.

Samtidigt bedömer kommunrevisionen att kommunkoncernövergripande riskanalyser och rutiner för säkring av lån är ändamålsenliga.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar kommunrevisionen kommunstyrelsen att:

- säkerställa att en uppdaterad finanspolicy bereds för beslut av fullmäktige, för att säkerställa efterlevnad av kommunallagens regler fullt ut.
- dokumentera rutiner, arbetsbeskrivningar och regelverk som gäller inom internbankens verksamhet.
- strukturera och dokumentera en riskanalys samlad i ett särskilt dokument
- säkerställa att protokoll upprättas vid finanskommitténs möten och att de tydligt beskriver den information som erhålls och de bedömningar och rekommendationer finanskommittén lämnar
- tydliggöra i regelverket hur återrapportering från kommunstyrelsen till fullmäktige ska genomföras samt säkerställa att så sker på ett tydligt och spårbart sätt

Det är glädjande att kommunrevisionens sammanfattande bedömning är att de koncerngemensamma strategierna är tillräckliga för att säkerställa en god ekonomisk hushållning på kort och lång sikt.

Nedan följer förvaltningens kommentarer avseende de rekommendationer som kommunrevisionen lämnat:

Rekommendation: Säkerställ att en uppdaterad finanspolicy bereds för beslut av fullmäktige, för att säkerställa efterlevnad av kommunallagens regler fullt ut.

För att tillgodose kommunallagens krav avseende reglering av kommunens medelsförvaltning bör kommunstyrelsen ge stadsdirektör i uppdrag att ta fram förslag på revidering av nuvarande regler och riktlinjer för finansiell verksamhet och att reglerna därefter fastställs av kommunfullmäktige.

Rekommendation: Dokumentera rutiner, arbetsbeskrivningar och regelverk som gäller inom internbankensverksamhet.

Regler och riktlinjer för finansiell verksamhet bedöms i nuvarande utformning vara tillräckligt detaljerade. De innehåller reglering av

kommunens internbank, reglering för att säkra upplåning, utlåning och likviditetsplanering, reglering av hur risker relaterade till finansverksamheten ska hanteras, fastställande av organisatorisk utformning av finansverksamheten inkluderande rollbeskrivningar samt frekvens och omfattning av rapportering till kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Rekommendation: strukturera och dokumentera en riskanalys samlat i ett särskilt dokument

Riskanalys och rapportering av densamma sker månadsvis till Kommunstyrelse inom befintlig Finans- och kraftrapport.

Rekommendation: Säkerställ att protokoll upprättas vid finanskommitténs möten och att de tydligt beskriver den information som erhålls och de bedömningar och rekommendationer finanskommittén lämnar.

Förändring i enlighet med rekommendation är införd, de senaste mötena i finanskommittén är protokollförda.

Rekommendation: Tydliggör i regelverket hur återrapportering från kommunstyrelsen till fullmäktige ska genomföras samt säkerställa att så sker på ett tydligt och spårbart sätt

Nuvarande ordning är att kommunstyrelsens återrapport till kommunfullmäktige avseende finansverksamheten sker inom delårs- och årsbokslut. När förtydligande rekommendation från RKR (rådet för kommunal redovisning) för innehåll i årsbokslut har upprättats kommer kommunen bedöma om ngn förändring av nuvarande rapportering är nödvändig. Till dess kommer rapportering till kommunfullmäktige ske enligt nuvarande ordning.

Beredningsansvarig

Dan Gideonsson
Ledningskoordinator
Umeå kommun

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Umeå kommun

Sammanträdesprotokoll

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott

2019-05-07

Beslutet ska skickas till
Kommunrevisorerna
Ledningskoordinator stadsledningskontoret

§ 194

Diarienumr: KS-2019/00142

Yttrande över remiss: Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting - SOU 2018:74**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att anta förvaltningens förslag till yttrande inklusive Ågrens (S) med fleras tillägg och översända det till finansdepartementet.

att ärendet hanteras med omedelbar justering.

Reservation

Ulrika Edman (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden (se reservationstext under näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning).

Ärendebeskrivning

Regeringen beslutade 2016 att tillsätta en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av systemet för kostnadsutjämnning för kommuner och landsting, den så kallade Kostnadsutjämnings-utredningen. Den 1 oktober 2018 överlämnades utredningen, "*Lite mer lika - Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting*" (SOU 2018:74). Umeå kommun har givits möjlighet att inkomma med yttrande över förslaget. Yttrandet ska vara finansdepartementet tillhanda senast den 17 maj 2019.

Om förslaget genomförs i nuvarande form innebär det att Umeå kommun ska betala ytterligare ca 65 mkr per år till den kommunala kostnadsutjämnningen, förslaget innebär att Umeå kommun blir den kommun som bidrar mest till kostnadsutjämnningen per innevånare och den kommun som efter Göteborg bidrar mest till kostnadsutjämnningen totalt. Effekten är fullt ut föranledd av de föreslagna förändringarna i kostnadsutjämnningssystemet.

Yttrande

Kostnadsutjämningen fyller en viktig uppgift och möjliggör att kommuner med ogynnsamma strukturella förutsättningar kompenseras för detta. Umeå kommun ställer sig positiv till utredningens intentioner att skapa en mer rättvisande och opåverkbar modell för kostnadsutjämning, däremot ställer sig Umeå kommun frågande till om utredningen uppnått dessa intentioner.

Umeå kommun anser att avsaknad av prognosticerat utfall över tid utgör ett stort bekymmer då avsaknaden av en sådan prognos gör det svårt att bedöma långsiktiga konsekvenser av föreslagna förändringar. Umeå kommun anser även att de föreslagna förändringarna ej i tillräcklig omfattning belyser de kostnadsmässiga konsekvenserna av att vara en växande kommun och att kostnadsutjämningen ej i tillräcklig grad tar hänsyn till de opåverkbara strukturella förutsättningar som kommunernas geografiska placering trots allt innebär. Slutligen anser Umeå kommun att de föreslagna förändringarna tidigast bör införas 2021.

Avsaknad av prognosticerat utfall över tid

En svaghet är att utredningen enbart redovisar effekter av föreslagna förändringar för ett givet årtal. Umeå kommun saknar att utredningen inte innehåller en prognos över hur respektive kommuns strukturella förutsättningar förändras över tid och vilka effekter detta ger i utjämningsystemen. En sådan prognos hade möjliggjort för kommunerna att bättre bedöma konsekvenser av föreslagna förändringar i kostnadsutjämningen som helhet och i de ingående delmodellerna samt göra bedömning om de ingående delmodellerna är påverkbara eller ej.

Umeå kommun vill därför påtala vikten av att regeringen ger någon myndighet ett formellt och tydligt mandat att utarbeta och årligen tillhandahålla en långsiktig prognos (10 år) över utjämningsystemens utfall på kommun och regionnivå.

Kostnadsutjämningsens legitimitet

Det är överlag positivt med en översyn och uppdatering av delmodellerna i kostnadsutjämningen men för att kostnadsutjämningen ska vara legitim är

kontinuerlig och återkommande översyn av delmodeller och variabler viktig. Utredningens förslag består i hög grad av uppdateringar av befintliga modeller i kostnadsutjämningen på grund av inaktuell statistik.

Umeå kommun vill därför påtala vikten av att regeringen ger någon myndighet ett formellt och tydligt mandat att hålla utjämningsystemen kontinuerligt uppdaterade så att den omsvängning och dramatik som omfattande revideringar medför hålls nere till ett minimum.

Den växande staden

Sveriges Kommuner och Landsting har påtalat att kommuner med befolkningstillväxt kommer att få ett avsevärt försämrat utfall framöver och att färre kommuner kommer betala väsentligt mer till betydligt fler. Umeå kommun är en av de kommuner som över tid beräknas ha fortsatt befolkningstillväxt. Nuvarande utformning av utjämningsystemen innebär att konsekvenserna av att vara en växande kommun blir omfattande. Liggande förslag påtalar behovet av att förändra delmodellen som kompenserar kommuner med krympande befolkning. Umeå kommun har inget att invända mot detta resonemang, en långvarig befolkningsminskning bör kompenseras och utredaren för ett underbyggt resonemang om skälen till förändringen.

Samtidigt lämnar utredaren delmodellen Eftersläpningseffekter - som kompenserar kommuner med långvarig befolkningstillväxt - helt oförändrad. Umeå kommun anser att delmodellen Eftersläpningseffekter bör förändras då de kriterier som den nuvarande delmodellen baseras på är godtyckliga och ej går att härleda. För Umeås räkning innebär nuvarande kriterier att kommunen ska kunna hantera en befolkningsökning motsvarande ca 7400 innevånare över en femårsperiod utan kompensation för eftersläpning. Genom att anta att de kommuner som ökar upp till 1,2 procent kan hantera förändring utan extra kompensation undviker utredaren den principiellt viktiga frågan om varför tillväxt över 1,2% kompenseras samtidigt som tillväxt med 1.19% inte alls kompenseras?

Utredaren har haft stort fokus på de särskilda behov som uppstår vid minskande befolkning, dock har utredaren underlåtit att analysera om de delmodeller som ingår i kostnadsutjämningen tar hänsyn till strukturella

behov som blir en följd av kraftig befolkningstillväxt. Umeå kommun anser att en mer omfattande analys för att tydligare belysa konsekvenser av befolkningsförändringar borde ha genomförts inom ramen för utredningen. En sådan analys bör särskilt beakta de trappstegseffekter en befolkningsökning får när det gäller behov av infrastruktur och lokaler.

På motsvarande sätt som delmodellen för infrastruktur och skydd tar hänsyn till kommuner med hög andel genomfartstrafik bör flera av de delmodeller (Komvux, IFO etc) som baseras på variabler som baseras på ålder eller utbildningsnivå kompletteras så att de tar hänsyn till hög befolkningsomsättning.

Mer snö i norr än söder

Enligt utredarens förslag ska kompensation för vinterväghållning ske i enlighet med trafikverkets indelning i klimatzoner. Detta ställer sig Umeå kommun positiv till.

Den reella kostnaden för vinterväghållning avviker dock markant från den kompensation som delmodellen idag ger. Den föreslagna delmodellen ger en ersättning motsvarande 103 kr/invånare och år för Umeås räkning. Den reella kostnaden för Umeås vinterväghållning uppgår dock ett normalår till det tredubbla (2018 uppgick kostnaden för vinterväghållning till 365 kr/inv i Umeå). Nuvarande ersättningsnivåer kompenserar i hög utsträckning för de reella behov kommuner i klimatzon A har, samtidigt som kommuner i klimatzon C ej ersätts för motsvarande reella behov. Umeå kommun ägnar sig inte åt vinterväghållning för nöjes skull, vinterväghållning är ett i högsta grad strukturellt betingat behov som kommunen svårligen kan påverka. Umeå kommun anser därför att lagt förslag bör revideras så att ersättningsnivåerna bättre motsvarar kommunernas reella kostnader för vinterväghållning.

Umeå kommun - en regional knypunkt

Utredarens förslag innebär att Västerbottens och övriga norrlandsläns problematik blir uppenbar. Enligt förslaget är Umeå den kommun som bedöms ha de bästa strukturella förutsättningarna att bedriva kommunal verksamhet av rikets samtliga kommuner. Samtidigt bedöms flertalet av Västerbottens övriga kommuner ha bland de sämsta förutsättningarna i

riket. Nuvarande förslag tar ej hänsyn till de konsekvenser detta får och de särskilda behov som uppstår i en region som karaktäriseras av att en kommun har väldigt goda förutsättningar samtidigt som flertalet övriga kommuner bedöms ha väldigt dåliga förutsättningar. Avsaknaden av kommuner med goda förutsättningar inom regionen innebär att Umeå får tillgodose behov inom utbildningsväsende, äldreomsorg, funktionshindervalsomsorg, kultur, fritid och infrastruktur som inom andra regioner tillgodoses genom statlig finansiering alternativt genom samverkan mellan kommuner inom regionen.

De kommuner som utgör sådana regionala knypunkter har lägre medelålder och högre löne- och utbildningsnivå. Något som får stora konsekvenser i flera av kostnadsutjämnings delmodeller. Denna situation är något som Umeå kommun delar med i stort sett samtliga större norrlandsstäder.

Umeå kommun anser att utredningen ej tagit hänsyn till denna Norrlandsproblematik, där ett fåtal större städer tillgodoser behov långt utanför den egna kommungränsen.

Miljörelaterade behov kompenseras ej i nuvarande modell

Det är anmärkningsvärt att strukturellt betingade behov av miljökaraktär ej hanteras eller belyses på något sätt i kostnadsutjämnings. Kommuner som utgör transportknutpunkter och har stora genomfartsleder i stadsnära läge tvingas idag vidta omfattande kompensatoriska åtgärder för att upprätthålla gällande normer för luftkvalitet. Kostnadsutjämnings innehåller idag ett ortstillägg som ger kompensation för ökat slitage, termiska sprickor och tjälskador i de kommuner som har omfattande genomfartstrafik, däremot kompenseras inte de kommuner som har omfattande genomfartstrafik och utgör transportmässiga knutpunkter för de åtgärder dessa kommuner måste vidta för att uppfylla gällande miljökrav, t ex luftkvalitetsnorm.

Umeå kommun anser därför att nuvarande förslag bör kompletteras så att kommuner som har omfattande genomfartstrafik och utgör transportmässiga knutpunkter kompenseras för de åtgärder dessa kommuner behöver vidta för att uppfylla gällande miljökrav.

Omställningstid och införandebidrag

Utredaren föreslår att förändringarna ska träda ikraft 2020. Umeå kommun anser dock att tidplanen för införande av förändringarna är allt för snäv, det är viktigt att kommuner får rimlig tid för omställning till nya förutsättningar och Umeå fastställer - som många andra kommuner - de ekonomiska ramarna för 2020 redan under våren 2019. För att möjliggöra omställning bör föreslagna förändringar ej införas tidigare än 2021.

Kommuner som får en avgiftshöjning som överstiger 300 kr/invånare föreslås få ett tidsbegränsat införandebidrag för den överstigande delen. Då Umeå beräknas få en avgiftshöjning motsvarande 520 kr/invånare är Umeå en av de kommuner som berättigas till ett sådant införandebidrag och ser därför positivt på införandebidraget som sådant.

Sammanfattning

Om förslaget genomförs i nuvarande form innebär det att Umeå kommun ska betala ytterligare ca 64 mkr per år till den kommunala kostnadsutjämnningen, förslaget innebär att Umeå kommun blir den kommun som bidrar mest till kostnadsutjämnningen per invånare och den kommun som efter Göteborg bidrar mest till kostnadsutjämnningen totalt. Om det nya förslaget införs ökar Umeå kommuns avgift från 663 mnkr till 727 mnkr. Effekten är fullt ut föranledd av de föreslagna förändringarna i kostnadsutjämnningssystemet.

Umeå kommun anser att avsaknad av prognosticerat utfall över tid utgör ett stort bekymmer då avsaknaden av en sådan prognos gör det svårt att bedöma långsiktiga konsekvenser av föreslagna förändringar. Umeå kommun anser även att de föreslagna förändringarna ej i tillräcklig omfattning belyser de kostnadsmässiga konsekvenserna av att vara en växande kommun och att kostnadsutjämnningen ej i tillräcklig grad tar hänsyn till de opåverkbara strukturella förutsättningar som kommunernas geografiska placering trots allt innebär. Umeå kommun avstyrker därför förslaget.

Beslutsunderlag

SOU 2018:74 Lite mer lika: Översyn av kostnadsutjämningen för kommuner och regioner

Beredningsansvariga

Dan Gideonsson

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning**Yrkanden**

Janet Ågren (S), Tomas Wennström (S), Hans Lindberg (S), Anders Ågren (M), Mattias Larsson (C) och Peder Westerberg (L) – Tillägg i yttrandet enligt följande:

Om förslaget genomförs i nuvarande form innebär det att Umeå kommun ska betala ytterligare ca 64 mkr per år till den kommunala kostnadsutjämningen, förslaget innebär att Umeå kommun blir den kommun som bidrar mest till kostnadsutjämningen per innevånare och den kommun som efter Göteborg bidrar mest till kostnadsutjämningen totalt. Om det nya förslaget införs ökar Umeå kommuns avgift från 663 mnkr till 727 mnkr. Effekten är fullt ut föranledd av de föreslagna förändringarna i kostnadsutjämningsystemet.

Umeå kommun anser att avsaknad av prognosticerat utfall över tid utgör ett stort bekymmer då avsaknaden av en sådan prognos gör det svårt att bedöma långsiktiga konsekvenser av föreslagna förändringar. Umeå kommun anser även att de föreslagna förändringarna ej i tillräcklig omfattning belyser de kostnadsmässiga konsekvenserna av att vara en växande kommun och att kostnadsutjämningen ej i tillräcklig grad tar hänsyn till de opåverkbara strukturella förutsättningar som kommunernas geografiska placering trots allt innebär. Umeå kommun avstyrker därför förslaget.

Ulrika Edman (V) yrkar:

att remissvarets motsägelsefulla skrivningar att både vara FÖR ett rättvist kostnadsutjämningsystem men EMOT förslaget utifrån vissa strukturella och ekonomiska skäl för Umeå kommuns del stryks, men att de strukturella skälen fortsatt lyfts fram.

att redaktionella förändringar med förstärkningsord tas bort för en mer professionell helhet så som: "en *svaghet* är att utredningen...", "de kriterier som den nuvarande delmodellen baseras på är *godtyckliga* och ej går att härleda" samt "Det är *anmärkningsvärt* att strukturellt betingade behov..."

Propositionsordning som godkänns

Bifall mot avslag till tjänsteskrivelsen. Ordföranden konstaterar att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsen.

Bifall mot avslag till Ågrens (S) med fleras tillägg. Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tillägget.

Avslag mot bifall till Edmans (V) ändringar. Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet avslår ändringarna.

Reservation

Ulrika Edman (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden. Att säga att man är för något rent retoriskt, men som man sedan i skarpa ordalag är emot blir i sig motsägelsefullt och två oförenliga ståndpunkter. Umeå kommun anser sig vara en ekonomisk förlorare i regeringens förslag till nytt kostnadsutjämningsystem och är som en följd av det emot förslaget. Vänsterpartiet anser att det vore mer rimligt att beskriva modellens brister och lyfta fram de strukturella skäl som utredningen i för liten utsträckning tar hänsyn till för Umeås del. I remissvaret kan också poängteras att de långtidsprognoser som används i modellen bör vara öppna och transparenta. Att i kraftfulla ordalag avfärda utredningen gagnar inte Umeå kommun utifrån att vissa relevanta synpunkter faktiskt lyfts i remissvaret och det faktum att vi i grunden är positiva till ett rättvist kostnadsutjämningsystem för att på så sätt kompensera för ojämlika skillnader i kommunernas förutsättningar och bidra till ökad jämlikhet och likvärdighet för alla invånare i Sverige, oavsett bostadsort.

Beslutet ska skickas till
Finansdepartementet

§ 195

Diarienumr: KS-2019/00221

Yttrande över revisionsrapport - Tekniska nämndens verksamhetsstyrning samt struktur för intern kontroll**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att lämna följande yttrande:

För att förbättra uppsikt över kommunens nämnder sker månatlig uppföljning av nämndernas ekonomiska situation i kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott. Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott har även tydliggjort krav på återrapportering och åtgärder för de nämnder som avviker väsentligt från fullmäktiges beslut.

Ärendebeskrivning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun granskat tekniska nämnden. Syftet var att bedöma nämndens styrning och struktur för intern kontroll.

Revisionens sammanfattande bedömning är att tekniska nämnden 2018 haft en bristfällig styrning och intern kontroll över verksamhet och ekonomi.

Baserat på tillgänglig dokumentation och beslut bedömer revisionen att kommunstyrelsen brustit i sin uppsikt vad gäller att följa nämndens ekonomi och verksamhet. Revisionen bedömer också att styrelsen har varit passiv när det gäller att vidta åtgärder och rapportera till kommunfullmäktige.

Revisionen rekommenderar kommunstyrelsen att:

Utifrån sin uppsiktsplikt säkerställa att nämnden följer fullmäktiges beslut

Vidtagna åtgärder

Arbete med att förbättra förutsättningar för kommunstyrelsens uppsiktspflicht och styrning vid befarad eller redan uppkommen avvikelse från av kommunfullmäktige fastställda mål och budget har påbörjats.

De åtgärder som vidtagits innefattar:

- **Månatlig ekonomirapport**
Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott (KSNAU) får från och med april månadsvisa rapporter om hur nämndernas ekonomi utvecklas.
- **Förtydligade krav på nämnd vid avvikelse från kommunfullmäktiges mål**
För att tillgodose uppsiktspflicht och ansvar enligt fastställt reglemente kan KSNAU kalla nämnd för att lämna information om uppkommen avvikelse. Kraven på utformning av nämndernas information till KSNAU vid avvikelse har förtydligats efter granskningens genomförande. KSNAU kan vid dialogmöte även påtala att nämnd vid behov ska upprätta och fastställa åtgärdsplan för att hantera avvikelse. Av nämnd fastställd åtgärdsplan ligger till grund för KSNAU:s bedömning om ytterligare åtgärder bör vidtas för att komma till rätta med avvikelse. Om föreslagna åtgärder innebär förändring av principiell karaktär och därför kräver beslut på annan beslutsnivå (Kommunstyrelse/Kommunfullmäktige) bör nämnd påtala detta i upprättad åtgärdsplan.

Under april månad har KSNAU haft uppföljande dialoger med fem nämnder där avvikelse mot av Kommunfullmäktige fastställda ramar/mål/uppdrag befaras eller uppdragats.

Beslutsunderlag

Revisionsrapport - Tekniska nämndens verksamhetsstyrning samt struktur för intern kontroll

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Umeå kommun

Sammanträdesprotokoll

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott

2019-05-07

Beredningsansvariga

Dan Gideonsson

Beslutet ska skickas till

Kommunrevisorerna

Ledningskoordinator stadsledningskontoret

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

§ 196

Diarienumr: KS-2019/00198

Yttrande över remiss: Slopad straffrätt för unga myndiga (SOU 2018:85)**Förlag till beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att avge yttrande till Justitiedepartementet enligt individ- och familjenämndens förslag.

att justera paragrafen omedelbart.

Reservation

Ulrika Edman (V) reserverar sig mot beslutet att avslå hennes tillägg.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har fått en remiss om slopad straffrätt för unga myndiga att yttra sig över senast 15 maj 2019.

Yttrande (i enlighet med individ- och familjenämnden)

Sammanfattning**Lagöverträdare 18-20 år**

Givet utredningens uppdrag, d.v.s. att överväga och föreslå *hur* (och alltså inte *om*) den straffrättsliga och straffprocessuella särbehandlingen av lagöverträdare i åldern 18-20 år ska upphöra, instämmer Umeå kommun i utredningens förslag.

Lagöverträdare 15-17 år

När det gäller lagöverträdare i åldern 15-17 år instämmer Umeå kommun i utredningens förslag att förespråka alternativ 1, vilket inte innebär några förändringar i repressionsnivå eller regleringar.

Generellt har frågor som rör straffmätning och påföljdsval hög aktualitet, och inte minst i den allmänna opinionen förekommer goda argument både

för och emot hårdare straff. Dessa frågor är betydelsefulla och förtjänar att diskuteras, men Umeå kommuns uppfattning är att sådana diskussioner ligger utanför de ställningstaganden som rör det uppdrag som beskrivits i denna specifika utredning.

Motivering till Umeå kommuns ställningstaganden

Lagöverträdare 18-20 år

De föreslagna förändringarna går i princip ut på att föreslå *hur* lagtexter bör ändras för att ta bort all befintlig särbehandling för gruppen lagöverträdare i åldern 18-20 år. De föreslagna förändringarna i lagtexter syftar alltså till att jämställa denna grupp med lagöverträdare i åldern 21 år och däröver. Då dessa förslag i första hand är av skrivarteknisk och praktisk natur, känner Umeå kommun tilltro till utredarnas kompetens och har därför inga övriga synpunkter. Frågan om hur lagöverträdare i åldern 15-17 år framledes ska hanteras är dock betydligt mer komplicerad.

Lagöverträdare 15-17 år

En förändring där lagöverträdare 18-20 år jämföras med gruppen 21 år och uppåt leder till en större tröskeffekt än idag, eftersom att en 17-åring som fyller 18 år från en dag till en annan räknas som "helt vuxen" i straffsystemet. För att hantera detta har utredarna föreslagit fyra olika alternativ. Om de föreslagna förändringarna för gruppen 18-20 år genomförs, kommer det att innebära att större så kallade tröskeffekter än de som finns idag uppstår för lagöverträdare som fyllt 18 år vid tidpunkten för det begångna brottet.

Alternativ 1 går ut på att behålla nuvarande s.k. ungdomsreduktion för gruppen 15-17 år, och innebär alltså en större tröskel mellan 17- och 18-åriga lagöverträdare.

Alternativ 2-4 beskriver olika varianter för att utjämna tröskeffekter. De utjämningar av tröskeffekter som föreslås i dessa alternativ innebär att straffen, i varierande omfattningar och åldersmässiga öknings, för gruppen 15-17 år kommer att bli strängare.

Umeå kommuns sammanfattande kommentarer till de fyra modellerna är följande:

Enligt utredningen finns inga säkra argument för att en borttagning av reduktionen skulle minska brottsligheten i samhället. Dessutom talar de olika statistiska källor som redovisas i utredningen för att den långsiktiga trenden är att ungdomsbrottsligheten minskar (tvärtemot vad som ibland uttrycks i den allmänna opinionen). Utredningen pekar dock på en del argument som talar emot förändringar av reduktionen: T.ex. finns risken att strängare straff för ungdomar riskerar att vara kontraproduktiva då återanpassningen till samhället kan försvåras. Ungas ansvarsförmåga anses typiskt sett vara outvecklad, och de unga anses mer psykologiskt känsliga för bestraffning. Dessutom ska påföljdssystemet vara humant, och enligt Barnkonventionen ska barns bästa beaktas. Även en mindre generell straffskärpning kräver vägande sakskaäl för att genomföras.

Det enda egentliga uppenbara argumentet för att förespråka något av alternativen 2-4 är således att undvika tröskeeffekter. Enligt utredarna är risken med tröskeeffekter att de kan upplevas som orättvisa, och att systemets trovärdighet riskerar att ifrågasättas. Umeå kommuns uppfattning är att undvikande av tröskeeffekter som ensamt argument inte är ett tillräckligt skäl för att höja straffen för personer 15-17 år. Dessutom finns redan idag de trösklar som diskuteras. En person som fyller 15 år går från icke straffbar till straffbar ålder, och en person som fyller 18 år kliver över ännu en straffrättslig tröskel. Alternativ 1 innebär således inte att någon ny tröskel skapas, utan att tröskeln vid 18 år blir högre. I och med att trösklar inte är något nytt eller ovanligt påfund, är risken liten att de upplevs som alltför märkliga eller orättvisa. I och med att myndighetsåldern inträder vid 18 år anses det av de flesta även naturligt att behandlas som en vuxen både vad gäller rättigheter och skyldigheter. Dessutom tillhör det en ung människas vardag att livet är fullt av andra typer av åldersrelaterade trösklar (allt från skolklasser, åldersgränser för biofilmer, mopedålder, tobakslagstiftning, möjlighet att gå in på krogar etc.). Sammantaget anser därför Umeå kommun att alternativ 1 är det mest rimliga.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Frågan om kostnader för de framförda förslagen är komplex. Enligt utredningen har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) svarat att de inte har något underlag som möjliggör att bedöma de ekonomiska

konsekvenserna. Utredarna påpekar vidare att de ekonomiska beräkningar som genomförts bygger på grova uppskattningar. Förändringen som går ut på att jämställa 18-20-åringar med gruppen 21 år och däröver skulle framförallt innebära en kostnadsökning för staten (uppskattningsvis 1,1 miljarder kronor).

När det gäller åldersgruppen 15-17 år innebär det föreslagna Alternativ 1 ingen förändring, och är alltså kostnadsneutralt. Alternativ 2 och 4 innebär att fler lagöverträdare 15-17 än idag kommer att nå upp från bötesnivå till nivåer där ungdomspåföljder i kommunal regi blir relevanta, och därigenom innebära en kostnadsökning för kommunerna. Samtidigt skulle fler personer i gruppen nå upp till nivån för sluten ungdomsvård eller fängelse, vilka sker i statlig regi och därigenom skulle innebära en kostnadsminskning för kommunerna. Dessa förändringar skulle delvis ta ut varandra, och det är osäkert om kostnadsökningarna eller kostnadsminskningarna för kommunerna skulle överväga. Alternativ 3, som går ut på att 15-17-åringar skulle ta den plats 18-20-åringar har idag i systemet, skulle på samma sätt som alternativ 2 och 4 innebära kostnadsminskningar för landets kommuner. Socialtjänstens ansvar för dessa barn skulle dock inte upphöra i och med de straffrättsliga skillnaderna, därför är det oklart om och i så fall hur stor en kostnadsminskning skulle bli.

Beslutsunderlag

Remissen

IFN-protokoll

IFN yttrande

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Ulrika Edman (V) – att kommunen markerar att den motsätter sig borttagande av straffrabatt för unga, vilket tyvärr var utredningens premiss.

Anders Ågren (M) – att i stället för alternativ 1 förorda alternativ 4.

Janet Ågren (S), Hans Lindberg (S) och Mattias Larsson (C) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Propositionsordning som godkänns

Bifall mot avslag till tjänsteskrivelsen. Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsen.

Avslag mot bifall till Ulrika Edmans (V) tilläggsyrkande. Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet avslår Edmans tilläggsyrkande.

Avslag mot bifall till Anders Ågrens (M) ändringsyrkande. Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet avslår Ågrens ändringsyrkande.

Reservation

Ulrika Edman (V) reserverar sig mot beslutet att avslå hennes tillägg.

Beslutet ska skickas till

Justitiedepartementet senast 15 maj 2019.

§ 197

Diarienumr: KS-2019/00206

Yttrande över remiss: Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet (SOU 2018:69)**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att avge yttrande till Justitiedepartementet enligt nedan.

Reservation

Ulrika Edman (V) reserverar sig till förmån för eget ändringsyrkande.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har fått en remiss om ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet för yttrande senast 28 maj 2019. Individ- och familjenämnden och för- och grundskolenämnden har i samråd med UmeBrå lämnat förslag till yttrande.

Yttrande

Umeå kommun ställer sig positiv till innehållet i betänkandet och anser att kriminaliseringen av barnäktenskap är en viktig markering för att barnäktenskap inte accepteras, samt att det värnar om barns rättigheter.

Umeå kommun delar utredningens uppfattning om att de förslagna förändringarna i lagstiftningen kan ge effekter i ett förebyggande syfte och samtidigt fungera som ett verktyg mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv.

En straffbestämmelse om barnäktenskap och en särskild straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv bör införas. Umeå kommun stödjer utredningens förslag, men saknar en analys kring att barnäktenskap och tvångsäktenskap kan ske digitalt, genom så kallade "skypebröllop" och hur dessa kan förhindras.

Ett införande av utreseförbud

Umeå kommun ser positivt på att regleringen kring utreseförbudet inkluderas i lagen om vård av unga (LVU) och att socialnämnden ges möjlighet att besluta om tillfälliga utreseförbud. Vidare ser Umeå kommun positivt på utredningens förslag om nya regler om utfärdande, återkallelse och spärr av pass.

Samverkan mellan myndigheter

Umeå kommun välkomnar samverkansrutiner, samt en övergripande permanent resurs- eller kompetensfunktion med tydligt mandat och uppdrag för att främja arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck genom konkret stöd till berörda myndigheter, kommuner och landsting.

Umeå kommun stödjer även utredningens bedömning att Skolverket och Socialstyrelsen ska beakta behov av tydliga samverkansrutiner. Det är positivt att utredningen lyfter fram skolan som en central plats för alla barn och ungdomar, samt att skolan har en viktig roll som upptäckare, anmälare och i det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Umeå kommun vill även belysa att det finns behov av att skapa rutiner kring hur myndigheter kan samverka utan att sekretess blir ett hinder.

Övriga tillägg

I utredningen nämns särreglering av hedersrelaterad brottslighet. Även om detta ligger utanför utredningens uppdrag, så anser individ- och familjenämnden att brottsrubricering av hedersbrott är något som bör utredas vidare.

Umeå kommun ser även att det finns anledning till ytterligare utredning kring medborgarskapsfrågor, gällande att vårdnadshavare har möjlighet att säga upp sina barns svenska medborgarskap och samtidigt behålla sina egna medborgarskap.

I utredningen framgår att det inte är aktuellt med en kriminalisering som

ålägger vårdnadshavare ett ansvar att avvärja ett barnäktenskap som han eller hon känner till. Umeå kommun ställer sig frågande till detta.

Umeå kommun ser att information om hedersrelaterad brottslighet i större omfattning kan användas i det förebyggande arbetet. Om statistik och kartläggning ska föras gällande hedersrelaterat brott ser Umeå kommun att Socialstyrelsen bör ta fram direktiv över hur socialtjänsterna ska föra sådan statistik och kartläggning.

Umeå kommun vill även belysa så kallade "uppfostringsresor" som även detta är ett övergrepp mot barn som begås i hederns namn.

Beslutsunderlag

FGN yttrande

IFN yttrande

Remissen

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Ulrika Edman (V) – Ändringsyrkande att första stycket under "Övriga tillägg" i remissen stryks

Propositionsordning som godkänns

Bifall mot avslag till tjänsteskrivelsen. Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsen.

Avslag mot bifall till Ulrika Edmans (V) ändringsyrkande. Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet avslår ändringsyrkandet.

Reservation

Ulrika Edman (V) reserverar sig mot beslutet att avslå hennes ändringsyrkande.

Beslutet ska skickas till

Justitiedepartementet senast 28 maj 2019.

§ 198

Diarienum: KS-2018/00880

Val av kommunala vattenpolitiker 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att till kommunala vattenpolitiker utse Lena Karlsson Engman (S) och Mattias Larsson (C)

att beslutet gäller mandatperioden 2018-2022.

Ärendebeskrivning

I kommunerna i Bottenvikens vattendistrikt finns så kallade vattenpolitiker med uppgift att främja dialogen om vattenfrågor i och mellan kommunerna. En vattenpolitiker kan lämpligen representera olika förvaltningar med koppling till vattenförvaltningsfrågor, exempelvis kommunens förvaltning för samhällsplanering, tekniska frågor eller miljö- och fiskefrågor.

Beredningsansvariga

Anna Holmstedt, nämndsekreterare

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

vattenmyndigheten.norrboten@lansstyrelsen.se